

พลังงานที่มองไม่เห็น: **อาการภาพ ภัยเงียบ และการกู้ชีพ**

คู่มือความปลอดภัยทางไฟฟ้าและแนวทางการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) สำหรับประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

ดาบสองคมของพลังงานไฟฟ้า

ประโยชน์มหันต์

- เปลี่ยนแปลงรูปพลังงานได้หลากหลาย: ความร้อน ความเย็น พลังงานกล แสงสว่าง และสนามแม่เหล็ก
- ขยับเคลื่อนความสะดวกสบายผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และโครงสร้างพื้นฐาน

โทษมหันต์

- **ไฟฟ้าช็อต (ลัดวงจร):** กระแสไหลครบวงจรโดยไม่ผ่านอุปกรณ์ ก่อให้เกิดความร้อนสูงถึงจุดลุกไหม้ (สาเหตุของอัคคีภัย)
- **ไฟฟ้าดูด:** กระแสไฟฟ้าไหลผ่านร่างกายมนุษย์ครบวงจร ก่อให้เกิดอาการเกร็งกล้ามเนื้อ พิการ หรือเสียชีวิต

รูปแบบการสัมผัส: ภัยที่มองเห็นและมองไม่เห็น

การสัมผัสโดยตรง (Direct Contact)

ส่วนของร่างกายมนุษย์สัมผัสทุกส่วนที่มีกระแสไฟฟ้า
จ่ายมาโดยตรง (เช่น จับสายไฟที่ปกกฉนวน)

การสัมผัสโดยอ้อม (Indirect Contact)

ร่างกายไม่ได้สัมผัสสายไฟโดยตรง แต่สัมผัสกับ
อุปกรณ์หรือโครงโลหะ ที่มีไฟฟ้ารั่วไหลมาสะสมอยู่

กายวิภาคของการถูกไฟฟ้าดูด

(ปริมาณกระแสและปฏิกิริยาต่อร่างกาย)

จุดวิกฤต: เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสไฟและเวลา

ความรุนแรงไม่เพียงขึ้นอยู่กับปริมาณกระแสไฟ แต่ “ระยะเวลา” ที่กระแสไหลผ่านร่างกายคือตัวตัดสินความเป็นความตาย

ปริมาณกระแสไฟ	15 mA	นานกว่า 2 นาที	เสียชีวิต
	20 mA	นานกว่า 1 นาที	เสียชีวิต
	30 mA	นานกว่า 35 วินาที	เสียชีวิต
	100 mA	นานกว่า 3 วินาที	เสียชีวิต
	500 mA	นานกว่า 0.11 วินาที	เสียชีวิต
	1 A	นานกว่า 0.01 วินาที	เสียชีวิต
		ระยะเวลา (เวลาที่สัมผัส)	

เกราะป้องกันด้านแรก: มาตรฐานความปลอดภัยระดับสากล

อุปกรณ์และการติดตั้งทางไฟฟ้าต้องผ่านการรับรองและเป็นไปตามกฎมาตรฐาน
ระมัดระวังการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าราคาถูกที่ไม่ได้มาตรฐาน

IEC

IEC: คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศ
ว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์

UL

UL: มาตรฐานความปลอดภัย
จากสหรัฐอเมริกา

JIS

JIS: มาตรฐานอุตสาหกรรม
ประเทศญี่ปุ่น

อุปกรณ์ปกป้องชีวิตขั้นพื้นฐาน

ระบบสายดิน (Grounding System)

- เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีเปลือกหุ้มเป็นโลหะ หรือมีความเสี่ยงต่อการสัมผัสน้ำ ต้องใช้เต้าเสียบชนิดมีขั้วสายดิน
- สายดินจะนำกระแสไฟฟ้ารั่วไหลลงสู่พื้นดิน ป้องกันไม่ให้ไหลผ่านร่างกายผู้ใช้งาน

ไขควงทดสอบไฟ (Voltage Tester)

- เครื่องมือพื้นฐานที่จำเป็นในการตรวจสอบสถานะของกระแสไฟฟ้าก่อนการสัมผัสหรือปฏิบัติงานทุกครั้ง
- หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์ติดตั้งทางไฟฟ้าด้วยการสังเกต สี กลิ่น เสียง และอุณหภูมิที่ผิดปกติ

กฎเหล็กความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

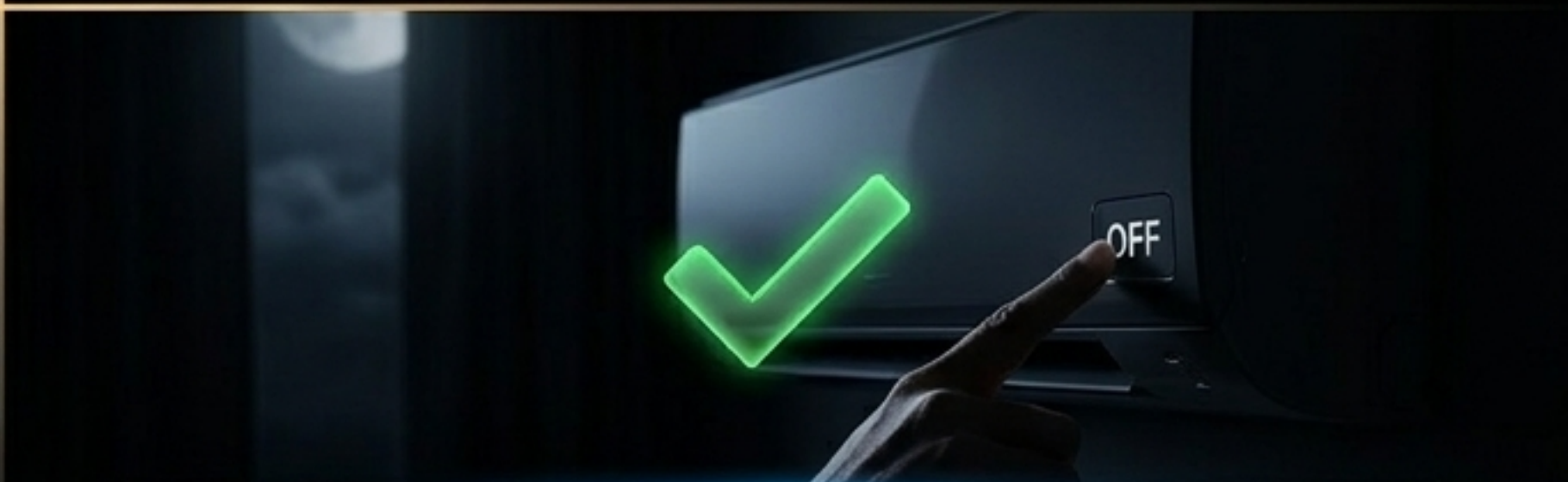
1. ร่างกายเปียกชื้น: ห้ามแตะต้องส่วนที่มีไฟฟ้าหรือ
เครื่องใช้ไฟฟ้าโดยเด็ดขาด

2. พายุฝนฟ้าคะนอง: หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า
โดยเฉพาะอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

3. ไร้ผู้ดูแล: ห้ามเสียบปลั๊กอุปกรณ์ทิ้งไว้นานๆ
โดยไม่มีคนดูแล

4. เมื่อไฟดับ: ให้ปิดสวิทช์เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด
ที่เปิดค้างอยู่ทันที

กฎเกณฑ์สำหรับผู้ปฏิบัติงาน (Professional Protocols)

การปฏิบัติงานด้านไฟฟ้าต้องปราศจากความประมาท ทำงานอย่างเป็นระบบ และมีสติเสมอ

- **กฎแห่งความตาย (The Live Wire Rule):** ก่อนปฏิบัติงาน ต้องถือเสมอว่าอุปกรณ์เหล่านั้น 'มีไฟฟ้าจ่ายอยู่'
- **สภาวะร่างกาย:** ห้ามปฏิบัติงานเมื่อเหนื่อย อ่อนเพลีย ง่วงนอน หรือมือเปียกน้ำ
- **ระบบคู่หู (Buddy System):** การปฏิบัติงานแต่ละครั้ง ควรมีผู้ร่วมปฏิบัติงานด้วยอย่างน้อย 2 คนเสมอ
- **งานแรงสูง:** หากเกี่ยวข้องกับไฟฟ้าแรงสูง หรือจุดที่ไม่สามารถตัดไฟได้ ต้องใช้เครื่องช่วยป้องกันไฟฟ้า พิเศษมากกว่าปกติ

วินาทีชีวิต: การแยกผู้ประสบภัยจากกระแสไฟฟ้า

ห้ามใช้มือเปล่าแตะต้องตัวผู้ที่กำลังติดอยู่กับสายไฟฟ้าเด็ดขาด!

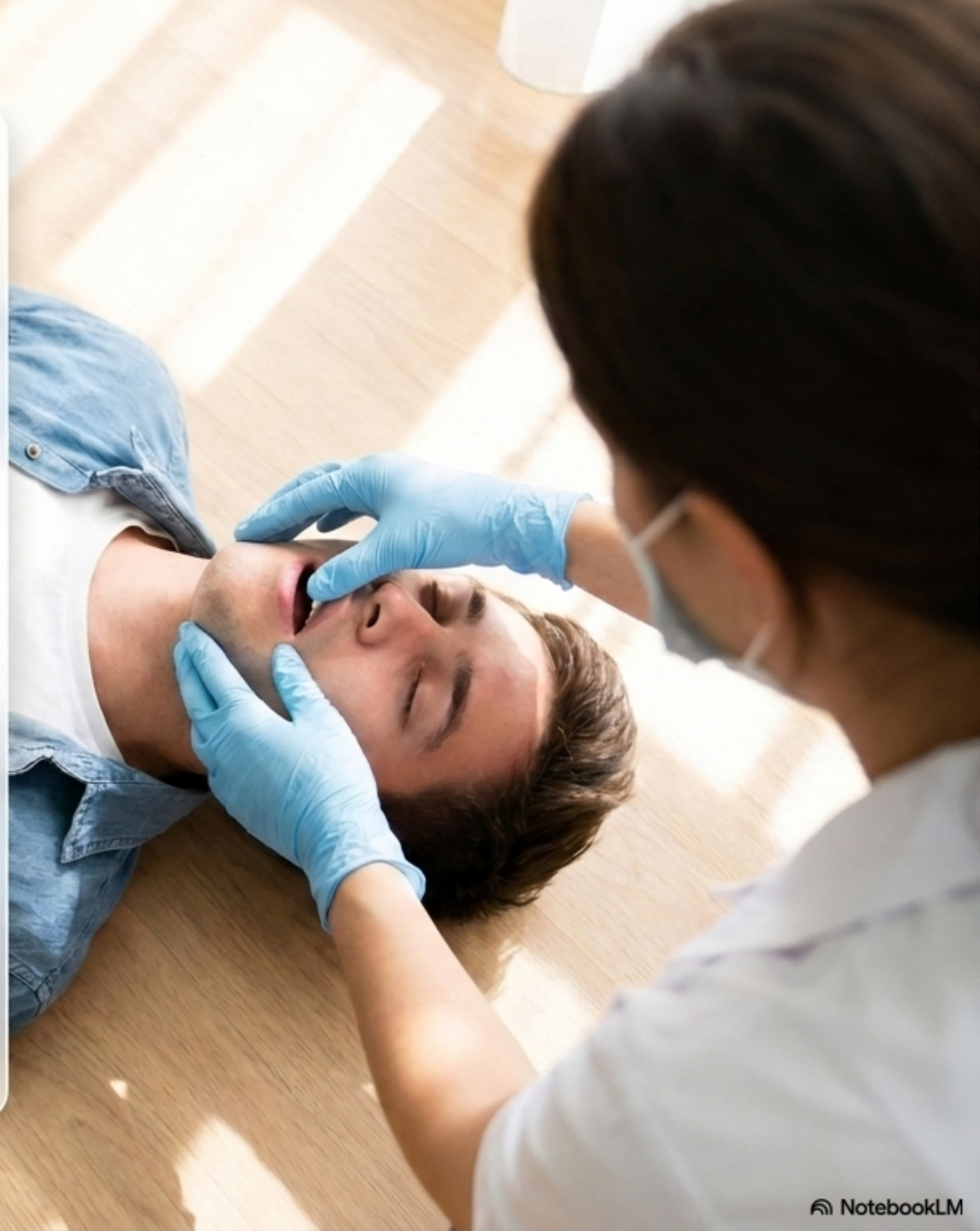

1. **ตัดต้นตอ:** รีบถอดเต้าเสียบ ตัดสวิตช์อัตโนมัติ หรือตัดสวิตช์หลัก (Main Switch) ทันที
2. **แยกด้วยฉนวน:** หากตัดไฟไม่ได้ ให้ใช้ของมีคมที่มีด้ามไม้หรือฉนวน (เช่น ขวาน, มีด) ฟันสายไฟให้ขาดหลุดจากผู้ประสบภัย
3. **ระวังน้ำและแรงสูง:** หากมีน้ำขัง ห้ามลงไปในพื้นที่เด็ดขาด และหลีกเลี่ยงการเข้าใกล้สายไฟฟ้าแรงสูง

การปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR: จันฟื้นฐาน)

ผู้ประสบอันตรายจากไฟฟ้าดูดมักหมดสติ ไม่หายใจ และหัวใจหยุดเต้น ต้องรีบปฐมพยาบาลทันทีเพื่อให้ปอดและหัวใจกลับมาทำงาน

- * - ให้นอนหงายราบบนพื้นแข็ง
- * - ใช้มือข้างหนึ่งค้ำคาง ดันใต้คอ และคั่นหน้าผากให้หน้าแหงน
- * - ล้วงสิ่งอุดตันในปากและสำค้อออกให้หมด
- * - เอียงหน้ามองหน้าอกผู้ป่วย พร้อมแนบหูชิดปากเพื่อตรวจสอบการหายใจ

ขั้นตอนที่ 1: การผายปอด (Rescue Breathing)

1. **เป่าปาก:** หากผู้ป่วยไม่หายใจ ให้เป่าลมเข้าทางปากของผู้ป่วย (หรือทางจมูก หากอ้าปากผู้ป่วยไม่ได้ โดยต้องปิดปากให้สนิท)

2. **สังเกตหน้าอก:** ขณะเป่าลม สายตาต้องเหลือบมองหน้าอกของผู้ป่วยว่ามีการขยายตัวขึ้นลงหรือไม่

3. **ทำต่อเนื่อง:** หากอยู่ระหว่างนำส่งโรงพยาบาล ให้ทำการเป่าปากไปอย่างต่อเนื่องจนกว่าผู้ป่วยจะฟื้น

ขั้นตอนที่ 2: การนวดหัวใจภายนอก (Chest Compressions)

คลำหาส่วนล่างสุดของกระดูกอกที่ต่อกับกระดูกซี่โครง วางสันมือทับกัน เหยียดแขนตรง และเกี่ยวนิ้วเข้าด้วยกัน

กรณีผู้ปฏิบัติ 1 คน:

15:2

นวดหัวใจ 15 ครั้ง สลับเป่าปาก 2 ครั้ง (ทำรอบ 4 รอบ)

กรณีผู้ปฏิบัติ 2 คน:

5:1

นวดหัวใจ 5 ครั้ง สลับเป่าปาก 1 ครั้ง

ทารก/เด็กแรกเกิด:

ใช้นิ้วเพียง 2 นิ้ว

ในการกดนวดหัวใจอย่างระมัดระวัง

*หมายเหตุ: นับจังหวะดังนี้ "หนึ่ง และสอง และสาม และสี่ และห้า..."

วัฏจักรความปลอดภัยทางไฟฟ้า (The Safety Ecosystem)

1. ตระหนักรู้ (Awareness)

เข้าใจความสัมพันธ์ของ
“ปริมาณไฟและเวลา”
ที่มีผลต่อกายวิภาค

2. ป้องกัน (Prevention)

ยึดมั่นในอุปกรณ์มาตรฐาน
(IEC, UL, สายดิน) และไม่ละเมิด
กฎเหล็กความปลอดภัย

3. กู้ชีพ (Rescue)

เมื่อเกราะป้องกันพลาด
ต้องรู้วิธีตัดกระแสไฟและลงมือทำ CPR ทันที

พลังงานอยู่ในมือคุณ

ไฟฟ้ามีทั้งประโยชน์และโทษมหาศาล
การปฏิบัติงานและการใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัยไม่ได้เกิดจากความโชคดี
แต่เกิดจากความเข้าใจในคุณสมบัติ ความรอบคอบ
และการมีสติทำงานอย่างเป็นระบบเสมอ

ความรู้คืออุปกรณ์นิรภัยที่ดีที่สุดของคุณ